

## U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **G. N.**, proti žalovanej **R.**, zastúpenej JUDr. D. M., **o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru**, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp.zn. 12 C 149/2005, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. marca 2010, sp.zn. 11 Co 110/2009, takto

### r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 17. marca 2010, sp.zn. 11 Co 110/2009 vo výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a určil, že výpoveď daná žalobcovi žalovanou zo dňa 17. júna 2005 je neplatná a vo výroku o trovách konania **z r u š u j e** vec vracia v rozsahu zrušenia tomuto súdu na ďalšie konanie.

V ostatnej časti dovolanie **o d m i e t a**.

### O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rožňava rozsudkom z 8. septembra 2008 č.k. 12 C 149/2005-168 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd určil neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, ktorú mu doručila žalovaná dňa 22. júna 2005. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v sume 8 570 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku a súčasne rozhodol, že nepriznáva náhradu trov štátu. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobca so žalovanou uzavrel pracovnú zmluvu dňa 15. apríla 2002. Pracovný pomer vznikol na dobu neurčitú, dňom 1. mája 2002. Žalobca bol zaradený ako vodič. Zmluva bola podpísaná za žalobcu Mons. K., ktorý nebol diecéznym biskupom. Výpoveď z pracovného pomeru č.j. 1165/2005 bola daná žalovanou žalobcovi písomne dňa 17. júna 2005. Výpoveď bola daná podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, nakoľko sa rušilo

pracovné miesto vodiča za účelom zvýšenia efektívnosti práce. Iné vhodné miesto pre zamestnanca nebolo, stal sa nadbytočným.

Zo stanoviska Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK – 658/2003-320 zo dňa 20. februára 2003 a opakovaného stanoviska Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK-12980/2005-320/30614 zo dňa 18. novembra 2005 vyplynulo, že R. má právnu subjektivitu a jeho výlučným štatutárnym zástupcom v majetkových, finančných záležitostiach a pracovnoprávných záležitostiach je Mons. V. F.F.. Zo správy Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK- 944/2006-320/1829 zo dňa 30. januára 2006 vyplynulo opätovne, že žalovaná má právnu subjektivitu, pričom právna subjektivita sa riadi jednak zákonom č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností a jednak Kódexom kanonického práva z roku 1983. Súčasne bolo potvrdené, že na základe žiadosti podloženej potvrdením K.(ďalej v texte len K.) č. 15/03-SKBS z 28. januára 2003 cirkevný odbor ministerstva evidoval zmenu štatutárneho zástupcu predmetného subjektu z Mons. E. K. D. na Mons. V. F.F., ako výlučného štatutárneho zástupcu v majetkových a finančných záležitostiach. Súčasťou správy boli listiny a to registrácia zmeny údajov zo dňa 6. februára 2003, potvrdenie K. zo dňa 28. januára 2003, z ktorého vyplynulo, že Mons. V. F. na základe rozhodnutia Svätého Otca Jána Pavla II. má špeciálne právomoci „*quoad temporalia*“, ktoré sú spresnené v osobitnom liste štátneho sekretára J. E. kardinála A. S.. K. ďalej listom zo dňa 30. mája 2006 č. 265/06-SKBS oznámila súdu, že Mons. V. F. je na základe osobitného poverenia Svätej Stolice štatutárnym zástupcom R. diecézy aj vo veciach pracovno-právnych. Svoje stanovisko na výzvu súdu K. doplnila dňa 23. augusta 2006 listom č. 265/06 – SKBS – 2, kde uviedla, že K. nie je nadriadeným orgánom biskupov a neurčuje ich kompetencie, priamym a prvým nadriadeným každého biskupa, je Svätá Stolica, ktorá určuje jeho kompetenciu pri nástupe do úradu. K. potvrdilo, že na základe listiny z 5. decembra 2002 č. 9373/02/RS, ktorej kópiu obdržala od Mons. F., je menovaný štatutárnym zástupcom aj vo veciach pracovno-právnych. K. nedisponovala menovacími listinami od Svätej Stolice, z týchto dôvodov boli vyžiadané súdom od D. a biskupa koadjutora. Stanovisko K. bolo zhodné s dekrétmi Tribunálu Rímskej rotty, Štátneho sekretariátu pápežského štátu Vatikán, ako aj s vyjadrením odborníka na kanonické právo Mons. ICDr. S. Z.Z., do roku 2005 znalca cirkevného práva, vedúceho katedry kanonického práva na R. a súdneho vikára Metropolitného tribunálu v T.. Z týchto listinných dôkazov mal súd prvého stupňa preukázané, že pápež Ján Pavol II. dňa 14. februára 1999

ustanovil za biskupa R.diecézy E. K. a udelil mu povinnosti a práva týkajúce sa posvätnosti a sviatosti podľa cirkevného práva. Pápež Ján Pavol II. dňa 23. novembra 2002 vydal menovacu listinu pre menovanie biskupa koadjutora, Mons. V. F., pričom z listiny vyplynulo, že menovanie bolo vykonané z toho dôvodu, že biskup E. K. požiadal o pridelenie pomocného biskupa. Súčasne bol Mons. V. F. uvoľnený z doterajšej funkcie biskupa titulárnej diecézy. Boli mu udelené osobité hodnosti – doteraz časné a priznané povinnosti a práva zhodné s týmito hodnosťami. Z listu štátneho sekretariátu č. 9373/02/RS vydaného vo Vatikáne dňa 5. decembra 2002, adresovaného biskupovi koadjutorovi Mons. V. F., štátnym sekretárom kardinálom S. vyplynulo, že Mons. V. F. bol menovaný za biskupa koadjutora so zvláštnymi právomocami „čo do časného majetku R.diecézy“ s tým, že mu je udelená moc v administratívnych veciach a všetky spisy týkajúce sa cirkevných majetkov sú zverené jemu. V tejto súvislosti sa zastavuje jurisdikcia biskupa E. K., pokiaľ nebude rozhodnuté inak. Z listu A. na Slovensku, port.č. 760 zo dňa 19. decembra 2002 vyplynulo, že apoštolský nuncius H. J. oznámil Mons. V. F., že v súvislosti s menovaním za biskupa koadjutora R. diecézy so špeciálnymi právomocami quoad temporalia bol zaslaný list kardinálom S., v ktorom sú spresnené jeho právomoci. Súčasne z listu vyplynulo, že v tejto veci zaslali list aj Mons. E. K.K.. Z rozhodnutia K. č. 962/02 zo dňa 23. novembra 2002 pre R. diecézu vyplynulo, že biskup E. K., biskup r., požiadal, aby mu bol pridelený pomocný biskup a na základe toho pápež Ján Pavol II. do úradu menoval biskupa V. F., ktorého súčasne uvoľnil z úradu titulárnej diecézy B.a udelil mu osobitné úlohy quoad temporalia ako časné. Z menovacích listín pápeža Jána Pavla II. je zrejmé, že za D. bol menovaný Mons. E. K., ktorý však požiadal v zmysle vnútorných predpisov o pomocného biskupa. Na základe uvedeného bol menovaný biskup koadjutor Mons. V. F., ktorý prevzal, aj podľa oznámenia štátneho sekretára, kardinála S., jurisdikciu D., pričom jurisdikčná moc je vymedzená v kán. 129 - § 1 Kódexu, podľa ktorého na riadiacu moc, ktorá je v cirkvi z božského ustanovenia a volá sa jurisdikčnou mocou, sú podľa normy predpisov práva spôsobilí tí, ktorí sú vyznačení posvätným rádom. Osoby biskupov sú osoby vykonávajúce duchovenskú činnosť a podľa ust. § 7 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, vykonávajú túto činnosť z poverenia cirkvi a náboženských spoločností podľa ich vnútorných predpisov a všeobecne záväzných právnych predpisov, pričom je v odseku zaznamenaný odkaz na ustanovenia Zákonníka práce. Súd prvého stupňa hodnotil úkon spojený s ukončením pracovného pomeru podľa

Zákonníka práce a v časti kompetencii biskupov podľa vnútorného predpisu, ktorým je v danom prípade Kódex kanonického práva z roku 1983. V zmysle kán. 408 - § 1 Kódexu kanonického práva z roku 1983 biskup koadjutor a pomocný biskup, ak ich nezdržiava oprávnená prekážka, sú vždy, keď to žiada diecézny biskup, povinní vykonávať pontifikálne a iné úradné funkcie, ktoré viažu D.. Súd prvého stupňa preto považoval za nesporné, že biskup koadjutor mal právomoc na výkon kompetencií D., ktoré mu boli vyhradené menovacím dekrétom pápeža Jána Pavla II., neboli mu ničím, ani ku dňu výpovede žalobcovi, obmedzené. Biskup koadjutor riadil všetky činnosti spojené s materiálnymi záležitosťami, a v tom slova zmysle vykonával správu majetku diecézy. Správu majetku ako pojem nemožno chápať reštriktívne a nemožno pod ňou rozumieť výlučne dispozičné úkony s majetkom a s tým spojené finančné vzťahy. Aj oblasť pracovných vzťahov je úzko spojená s finančnými vzťahmi, pretože zamestnanci majú mzdové a iné nároky a vytvárajú svojou činnosťou materiálne hodnoty, ktoré podliehajú správe majetku diecézy. Biskup koadjutor, Mons. V. F. mal právomoc rozhodovať v pracovnoprávných veciach a mal právo dať výpoveď ako štatutárny orgán žalovanej.

Daný výpovedný dôvod a skončenie pracovného pomeru súd prvého stupňa posudzoval v súlade s § 63 ods. 1, písm. b/, § 62 a § 74 Zákonníka práce. Samotný výpovedný dôvod nebol žalobcom spochybnený, výlučným dôvodom vyslovenia neplatnosti bola namietaná nekompetentnosť biskupa koadjutora na udelenie výpovede a neprerokovanie výpovede so zamestnaneckým dôverníkom. Výpoveď bola daná žalobcovi z dôvodu zrušenia pracovného miesta vodiča, za účelom zvýšenia efektívnosti, a preto sa stal žalobca nadbytočným. Dôvody, ktoré viedli k výpovedi a k zrušeniu pracovného miesta žalobcu, boli predmetom rokovania 6. porady zamestnancov Biskupstva R., kde bola výpoveď v značnom časovom predstihu prerokovaná aj so zamestnaneckým dôverníkom, E. K., čo potvrdil vo svojej svedeckej výpovedi. O nadbytočnosť zamestnanca ide vtedy, ak zamestnávateľ nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať prácami dohodnutými v pracovnej zmluve. Dôvody tejto nemožnosti musia spočívať v tom, že zamestnávateľ naďalej nepotrebuje práce vykonávané zamestnancom, a to vôbec, alebo v pôvodnom rozsahu. Takýto stav môže nastať aj znížením počtu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce, pričom skončenie pracovného pomeru pre nadbytočnosť nie je podmienené znížením celkového počtu zamestnancov. Pre zamestnávateľa nie je totiž dôležitý len počet zamestnancov, ale ich celková skladba z hľadiska profesií a kvalifikácie. Zákon nevyžaduje, aby sa organizačná zmena realizovala v čase, keď sa zamestnancovi dáva výpoveď, musí však byť o nej

určeným spôsobom rozhodnuté, aby bolo nepochybné, že zamestnanec je v istom okamihu, v dôsledku jej realizácie nadbytočným pre zamestnávateľa. Žalobca sa stal podľa vykonaného dokazovania nadbytočným, pretože z hľadiska efektívnosti zamestnávanie dvoch vodičov osobného vozidla nebolo naďalej pre žalovanú potrebné. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 17. marca 2010 sp.zn. 11 Co 110/2009 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a určil, že výpoveď daná žalobcovi žalovanou zo dňa 17. júna 2005 je neplatná. V ostatnej časti výroku o zamietnutí žaloby potvrdil rozsudok. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Žalovanú zaviazal nahradiť trovy štátu vo výške 91,08 € na účet Okresného súdu Rožňava do troch dní. Mal za to, že súd prvého stupňa rozhodol vo veci na základe nesprávnych skutkových zistení a vec nesprávne právne posúdil v otázke oprávnenia Mons. V. F., biskupa koadjútora (pomocného biskupa) konať v mene žalovanej v pracovnoprávných veciach (týkajúcich sa skončenia pracovného pomeru so zamestnancami), ktorá bola rozhodujúca pre záver o platnosti výpovede z pracovného pomeru danej žalovanou žalobcovi. Zhodne so súdom prvého stupňa uviedol, že R.v Slovenskej republike je cirkvou registrovanou podľa zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkvi a náboženských spoločnosti v znení neskorších predpisov (§ 22 ods. 1, bod 13 Prílohy cit. zákona), je teda právnickou osobou. Z jej základného dokumentu, resp. dokumentov musí byť v zmysle zákonnej úpravy obsiahnutej v § 13 ods. 1 o.i. zrejmé, ktoré jej útvary majú právnu subjektivitu a v akom rozsahu a kto je oprávnený v ich mene konať. Základnou právnou normou R.v Slovenskej republike je Kódex kanonického práva (Codex Iuris Canonici) z 25. januára 1983 (účinný od 27. novembra 1983), z ktorého o.i. vyplýva, že diecézny biskup má právo zastupovať diecézu vo všetkých jej právnych záležitostiach (kán. 393), že na žiadosť D. má byť ustanovený jeden alebo viacerí pomocní biskupi, vo vážnejších okolnostiach aj osobnej povahy sa môže ustanoviť pomocný biskup vybavený zvláštnymi splnomocneniami a Svätá Stolica, ak to sama považuje za vhodnejšie, môže ustanoviť biskupa koadjútora, ktorý je vybavený zvláštnymi splnomocneniami. Biskup koadjutor má právo nástupníctva (kán. 403). Podľa kán. 405, § 2 biskup koadjutor a pomocný biskup pomáhajú diecéznemu biskupovi v celom riadení diecézy a zastupujú ho, keď je neprítomný alebo hatený. V konaní bolo zistené, že v čase dania výpovede z pracovného pomeru (17. júna 2005), doručenej žalobcovi dňa 22. júna 2005, bol diecéznym biskupom Biskupstva v R. ustanovený Mons. E. K.. Právomoci D. vyplývajú zo základnej

právnej normy K.v Slovenskej republike, ktorou je Kódex kanonického práva z r. 1983, a rozsah jeho oprávnení ustanovených kanonickým právom je daný kán. 393, z ktorého vyplýva, že diecézny biskup má právo zastupovať diecézu (v danom prípade Biskupstvo v R.) vo všetkých jej právnych záležitostiach, a teda konať ako štatutárny orgán. Z rozhodnutia pápeža Jána Pavla II. vyplýva, že Mons. V. F. bol menovaný za biskupa rožňavského – pomocného biskupa na základe žiadosti D., a boli mu udelené osobité hodnosti – doteraz časné, a podľa nového určenia priznané povinnosti a práva zhodné s povinnosťami. Z listu č. 9373/02/RS z 5. decembra 2002 podpísaného štátnym sekretárom kardinálom A. S. vyplýva, že Mons.V. F. bola dekrétom – rozhodnutím o vymenovaní za pomocného biskupa s osobitnými úlohami „quoad temporalia“ – dočasné v pôsobnosti udelená právomoc v administratívnych záležitostiach a boli mu zverené všetky spisy o cirkevnom majetku R. diecézy, čo sa týka ich spravovania, preto v tejto záležitosti bola pozastavená jurisdikcia pána E. K., pokiaľ sa nerozhodne o veci inak. Taktiež aj v dekréte Tribunálu rímskej rotý z 10. januára 2008 sú kompetencie a právomoci V. F., pomocného biskupa udelené mu „čo do časného majetku“ vysvetlené tak, že mu bola udelená moc vo veciach všetkých úkonov týkajúcich sa spravovania cirkevného majetku rožňavskej diecézy. Odvolací súd uviedol, že pojmy použité v menovacom dekréte a v ďalších s ním súvisiacich dokumentoch vyšších cirkevných inštitúcií ako „administratívne záležitosti“, „osobitné úlohy quoad temporalia“ (prekladané „ako časné“) nie sú jednoznačné, preto je potrebné ich vykladať podľa základných, všeobecne platných interpretačných pravidiel týkajúcich sa písomných právnych úkonov (§35 ods. 2 Občianskeho zákonníka), podľa ich jazykového vyjadrenia prostriedkami gramatickými (z hľadiska možného významu jednotlivých použitých pojmov), logickými (z pojmov v štruktúre celého právneho úkonu), ale najmä tiež podľa vôle osoby, ktorá právny úkon urobila tak, aby so zreteľom na okolnosti, za ktorých bol právny úkon urobený, zodpovedal skutočnému obsahu vôle konajúcej osoby. Výkladom však nemožno dopĺňať to, čo v príslušnej listine nie je obsiahnuté. Podobné interpretačné pravidlá ustanovuje aj kanonické právo, podľa ktorého administratívny úkon, či je to dekrét alebo príkaz, alebo reskript, treba chápať podľa vlastného významu slov a podľa bežného rečového úzu (kán. 36, § 1) a administratívny úkon sa okrem výslovne uvedených prípadov nesmie rozširovať na iné (kán. 36, § 2). Odvolací súd bol toho názoru, že v rámci kompetencií ustanovených kanonickým právom a v zmysle vymedzenia právomocí Mons. V. F., ako pomocného biskupa r. diecézy, ktoré sú uvedené v písomnom poverení (dekréte o vymenovaní vydaným pápežom Jánom Pavlom II), interpretované a konkrétne vymedzené v ďalších dokumentoch

vyšších cirkevných inštitúcií, nebol Mons. V. F. oprávnený konať v mene žalovaného vo veciach právnych úkonov týkajúcich sa skončenia pracovného pomeru so zamestnancami žalovaného, t.j. vo veciach pracovnoprávných, keďže mu boli udelené právomoci iba v administratívnych záležitostiach, konkrétne v majetkových a finančných, čo napokon vyplýva aj z evidencie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (stanovisko č. MK 944/2006-320/1829 z 30. januára 2006), v ktorej je Mons. V. F. zaevidovaný ako výlučný štatutárny zástupca v majetkových a finančných záležitostiach. Ak zo stanoviska Mons. S. Z. z 18. júla 2008, bývalého znalca z odboru cirkevného práva (hodnoteného odvolacím súdom ako listinný dôkaz) vyplýva, že menovaním Mons. V. F. Svätým Otcom Jánom Pavlom II za biskupa koadjútora, bola mu udelená právomoc „quoad temporalia“ výlučná, v rámci ktorej Mons. V. F. podľa kanonického práva mal právomoc zastupovať žalovanú vo všetkých záležitostiach, z ktorých vznikajú práva a povinnosti, ktoré možno oceniť finančnými a inými materiálnymi meradlami, teda aj vo veciach pracovnoprávných, tak s týmto názorom sa odvolací súd nestotožnil, pretože výpoveď z pracovného pomeru nie je, podľa názoru odvolacieho súdu, právnym úkonom v majetkovej či finančnej záležitosti (na tomto závere nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že v dôsledku neplatného skončenia pracovného pomeru vznikajú zamestnancovi mzdové a iné finančné nároky na náhradu mzdy a pod.). Zákon s týmto právnym úkonom totiž spája skončenie pracovného pomeru, ktoré predstavuje závažný zásah do práv a oprávnených záujmov zamestnanca, z čoho vychádza i platná právna úprava, ktorá primerane chráni účastníka pracovnoprávneho vzťahu a striktné vymedzuje podmienky, za ktorých môže zamestnávateľ jednostranne ukončiť pracovný pomer so zamestnancom. S prihliadnutím na charakter tohto právneho úkonu nebolo ho preto bez ďalšieho považovať za právny úkon, z ktorého (priamo) vznikajú práva a povinnosti oceníteľné finančnými a inými materiálnymi meradlami, o ktorých mohol autonómne rozhodovať Mons. V. F.. Jemu vymedzená právomoc, ako pomocného biskupa sa týkala administratívnych záležitostí, konkrétne majetkových a finančných, vznikajúcich pri správe cirkevného majetku (v dôsledku čoho mu boli zverené i spisy o cirkevnom majetku), z čoho však nemožno vyvodiť záver, že bol oprávnený konať i vo veciach vzniku, zmien a skončenia pracovných pomerov so zamestnancami žalovanej. V ostatnej časti rozsudku, pokiaľ ním bola zamietnutá žaloba aj o určenie, že pracovný pomer medzi účastníkmi trvá, rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby odvolací súd, potvrdil ako vecne správny. Vzhľadom na predmet sporu a podanú žalobu o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru v súlade s ust. § 77 zák. č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce, je rozhodnutie o určení, že pracovný pomer trvá, nadbytočné

a z aspektu § 80 písm. c/ O.s.p. žalobca nemá na takomto určení ani naliehavý právny záujem. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1,2 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p., ako aj § 148 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorá ho žiadala zrušiť a vrátiť vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odvodzovala s poukazom na § 238 ods. 1 O.s.p. a mala za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 1 písm. b/ O.s.p. ) v tom smere, že súd vychádzal z neúplných skutkových zistení a rozhodnutie spočíva tiež na nesprávnom právnom posúdení veci. Vytýkala odvolaciemu súdu, že si mylne a nesprávne vyložil jednotlivé pojmy, ktoré mali za následok vyvodenie nesprávnych záverov. Vzhľadom na to, že v dekrétach, ktoré boli ako rozhodujúce listinné dôkazy hodnotené odvolacím súdom, je používaný latinský jazyk, ako aj na osobitosti cirkevnej hierarchie, bolo potrebné k vysvetleniu jednotlivých pojmov pristupovať zvlášť citlivo, aby nevznikol ich mylný výklad, dokonca ani preklad z latinského jazyka niektoré špecifické pojmy vôbec neuvádza v jazyku slovenskom. Z listinných dôkazov bolo zrejmé, že Mons. F. bol menovaný koadjutorom a nie pomocným biskupom a boli mu udelené osobitné povinnosti, a osobitné úlohy „časné“, ktorých význam však treba vykladať ako úlohy vo svetských veciach, medzi ktoré patrila správa celej diecézy, a nie dočasné, ako bolo mylne interpretované. Z obsahu listu kardinála S. vyplynulo, že práve s poverením Mons. F. osobitnými úlohami v správe materiálnych – svetských záležitostí, bola v týchto veciach pozastavená pôsobnosť biskupa E. K. a zostala mu pôsobnosť a právomoc vo veciach duchovných. Dovolateľka ďalej poukázala na obsah jednoznačného stanoviska ICDr. S. Z., bratislavského arcibiskupa metropolitu, ako aj na stanovisko uvedené v odpovediach Ministerstva kultúry Slovenskej republiky ohľadom evidencie zmeny štatutárneho zástupcu žalovanej a na stanovisko K., ktoré zhodne potvrdzovali právomoc Mons. V. F. konať ako štatutárny zástupca žalovanej i v pracovnoprávných vzťahoch. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd tieto právne predpisy a listiny neakceptoval a nestotožnil sa s nimi, a tak pri svojom rozhodovaní pochybil a nesprávnym posúdením veci vydal nesprávne rozhodnutie.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho navrhol zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno

napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je v prevažnej časti dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním je možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p., a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale aj podľa ich obsahu.

Vzhľadom na vyššie uvedenú zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku

spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Výskyt hore uvedených väd v konaní nezistil a dovolateľka ich ani nenamietala.

Podľa dovolacieho súdu konanie odvolacieho súdu nie je postihnuté ani inou (v ustanovení § 237 O.s.p. neuvedenou) vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Medzi takéto vady patrí napr. skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu z dôvodov, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní nepostupoval podľa § 213 O.s.p., že vo veci rozhodoval vecne nepríslušný súd prvého stupňa a odvolací súd v tomto smere jeho rozhodnutie nenapravil, že odvolací súd rozhodol o veci meritórne, hoci mal správne odvolanie odmietnuť a podobne. Pokiaľ dovolateľka mala za to, že rozhodnutie súdu vychádzalo z neúplného zistenia skutkového stavu, dovolací súd dospel k záveru, že súdy nižšieho stupňa vykonali vo veci dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu a v tomto smere postupovali v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Z obsahu dovolania žalovanej vyplýva, že ako dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

V predmetnej veci z vykonaného dokazovania súdmi bol ustálený skutkový stav, z ktorého oba sudy vychádzali, a nebolo sporné po stránke právnej, že obsahom veci bolo určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, ktorého sa domáhal žalobca s poukazom na príslušné ustanovenia Zákonníka práce. Pracovný pomer medzi žalobcom ako vodičom (zamestnancom) a žalovanou (zamestnávateľkou) podliehal preto normám uvedeným v § 41 a nasl. Zákonníka práce a jeho skončenie bolo možné len z dôvodov uvedených v § 63 Zákonníka práce. To, že výpoveď z pracovného pomeru zo dňa 17. júna 2005 daná žalovanou, (podpísaná V. F.) na základe § 63 ods. 1 písm. b/ nakoľko sa ruší pracovné miesto vodiča za účelom zvýšenia efektívnosti práce, pričom zamestnávateľ nemá iné vhodné miesto, obsahuje predpísané formálne náležitosti, t.j. nezameniteľne a jasne uvedený dôvod výpovede z pracovného pomeru, nebolo medzi účastníkmi sporné. Sporná zostala skutočnosť, či biskup koadjútór Mons. V. F. mal právomoc rozviazať pracovný pomer so žalobcom, ohľadom ktorej dospeli nižšie sudy k odlišnému právnemu záveru.

V zmysle § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov, ak sa zamestnanec stane nadbytočným vzhľadom na písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách.

Ako vyplynulo zo stanoviska Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, žalovaná (zamestnávateľ) je štátom registrovanou cirkvou a má právnu subjektivitu. Preto z hľadiska pracovného práva má právny status zamestnávateľa, pretože tento právny status jej prislúcha podľa Občianskeho zákonníka (§ 18 ods. 2 písm. d/) pri splnení podmienky, že zamestnáva aspoň jedného zamestnanca.

V zmysle § 9 ods. 1 Zákonníka práce v pracovnoprávných vzťahoch robí právne úkony za zamestnávateľa, ktorý je právnická osoba, štatutárny orgán, zamestnávateľ, ktorý je fyzická osoba, koná osobne. Namiesto nich môžu robiť právne úkony aj nimi poverení zamestnanci. Iní zamestnanci zamestnávateľa, najmä vedúci organizačných útvarov, sú oprávnení ako orgány zamestnávateľa robiť v mene zamestnávateľa právne úkony vyplývajúce z ich funkcií, určených organizačnými predpismi.

Právne úkony právnickej osoby zamestnávateľa vo všetkých veciach uskutočňujú štatutárne orgány, t.j. tí, ktorí sú na to oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby,

zakladajúcou listinou alebo zákonom. Právna pozícia štatutárneho orgánu je významná nielen z hľadiska jeho vonkajšej pozície konať v mene právnickej osoby navonok, ale najmä vo vzťahu k jeho vnútornej pôsobnosti, t.j. k pôsobnosti rozhodovať nielen o majetkových otázkach (obchodné vedenie), vnútornej správe a organizácii právnickej osoby, ale vo vzťahu k zamestnancom tiež v pracovnoprávných veciach.

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy vo veciach cirkví a náboženských spoločností potvrdilo vo svojom liste zo dňa 18. októbra 2005 skutočnosť, že v zmysle prípisu K.(K.) z 12. marca 2002 predloženého v zmysle § 13 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších prepisov (ďalej len zákon č. 308/1991 Zb.) a v súlade s potvrdením K. č.: 15/03 – SKBS z 28. januára 2003, R.so sídlom N. (žalovaná), má právnu subjektivitu a jeho výlučným štatutárnym zástupcom v majetkových, finančných a pracovnoprávných záležitostiach je Mons. V. F.F.. Vo svojom ďalšom liste zo dňa 31. marca 2006 uviedol tento ústredný orgán, že nezasahuje do vnútorného usporiadania cirkví a náboženských spoločností a tieto môžu vydávať vnútorné predpisy, samy určovať, ktoré ich útvary majú právnu subjektivitu a kto a v akom rozsahu je oprávnený v ich mene konať. V tomto smere odporučil požiadať o stanovisko K.. Vo vyjadrení K. ku kompetencii Mons. V. F. zo dňa 30. mája 2006 (a zhodne i v liste zo dňa 23. augusta 2006) je uvedené, že na základe osobitného poverenia Svätej Stolice je Mons. V. F. štatutárnym zástupcom R. diecézy aj vo veciach pracovnoprávných. Z prekladu písomností – listu kardinála S. z 5. decembra 2002 vyplýva, že Mons. V. F. po menovaní za biskupa koadjútora mu bola udelená „moc vo veciach administratívnych a všetky spisy, týkajúce sa cirkevných majetkov diecézy, patria Tebe, a preto sa v tejto veci jurisdikcia najdôstojnejšieho pána E. K. pozastavuje dokiaľ nebude postarané ináč“. Obsah tejto písomnosti je v rozpore s písomným vyjadrením Mons. K., ktoré vo veci zaslal súdu ako svoju svedeckú výpoveď dňa 4. júla 2006, ktorý uvádza : „že v personálnych záležitostiach nemá pomocný biskup Mons. F. právo rozhodovať. V blahej pamäti pápež Ján Pavol II ma menoval za D. so všetkými právami a povinnosťami z tejto funkcie vyplývajúcimi. Doteraz mi vykonávanie žiadnych z týchto práv a povinností písomne neobmedzil.“ Na doplnenie treba uviesť obsah sprievodného listu, zaslaného apoštolským nunciom N. dňa 19. decembra 2002 Mons. F., v ktorom uvádza, že list kardinála S. zaslal aj Mons. K.. Z hľadiska hore uvedeného nesporne je významný obsah stanoviska

ICDr. S. Z., bratislavského arcibiskupa metropolitu, ktoré síce podával na žiadosť súdu už nie ako znalec v odbore cirkevného práva, ale rozhodne ako odborník na uvedené. Z jeho stanoviska jednoznačne vyplýva, že Mons. F. mal právomoc zastupovať žalovanú vo všetkých záležitostiach, z ktorých vznikajú práva a povinnosti, ktoré možno oceniť finančnými a inými materiálnymi meradlami, a teda aj v pracovnoprávných veciach. Vo svojom stanovisku uviedol, že „Právomoc Mons. V. F., biskupa koadjútora, je „quoad temporalia“ výlučná, čiže jeho menovaním Svätým Otcom Jánom Pavlom II. za biskupa koadjútora, o ktorom vydala dekrét K., č. 962/02, a na základe interpretácie tohto dekrétu, ktorú vydal Štátny sekretariát č. 9373/02/RS, sa v týchto záležitostiach „suspenditur“, čiže pozastavuje tá istá právomoc D. Mons. E. K. dovtedy, kým sa nerozhodne inak, čiže bez časového obmedzenia. Mons. E. K. je diecéznym biskupom R.. Jeho právomoc podľa kanonického práva je vymedzená posvätnou mocou posväcovacou, učiacou a riadiacou. Riadiaca moc diecézneho biskupa sa podľa kánona 135 § 1 delí na zákonodarnú, súdnu a výkonnú, čiže administratívnu. Svätý Otec Ján Pavol II. 23. novembra 2002 menovaním Mons. V. F. za biskupa koadjútora pre Biskupstvo R. pozastavil riadiacu moc výkonnú D. Mons. E. K. v oblasti materiálnych záležitostí. Ostatné právomoci Mons. E. K. ako D. zostali nedotknuté, čiže aj riadiaca moc výkonná, ktorá sa netýka materiálnych záležitostí. Úrad D. v K. slobodne udeľuje ktorémukol'vek katolíckemu biskupovi (porov. kán. 146), ktorý je v plnom spoločenstve so Svätým Otcom (porov. kán. 149 § 1), jedine Svätý Otec, pápež, ako Najvyšší Veľkňaz Katolíckej cirkvi (porov. kán. 377 § 1). Z toho vyplýva aj právomoc Svätého Otca pápeža obmedziť právomoci ktoréhokol'vek D. podľa kán. 193 § 3: „Z úradu, ktorý sa podľa predpisov práva niekomu udeľuje na základe rozumného uváženia kompetentnej vrchnosti, ten môže byť z oprávneného dôvodu odvolaný podľa úsudku tej istej vrchnosti.“ Právomoci biskupa koadjútora vyplývajú z kódexu a z poverovacej listiny (porov. kán. 405 § 1). Podľa kánona 360 dekréty Rímskej kurie, čiže aj dekréty kongregácií a Štátneho sekretariátu, reprezentujú rozhodnutia pápeža a sú záväzné pre každého veriaceho katolíka“.

S hore uvedeným stanoviskom sa dovolací súd plne stotožnil i vzhľadom na odbornú spôsobilosť autora stanoviska, keď každý dôkaz súd musí vyhodnotiť nielen z hľadiska, akú má formálnu stránku, (odvolací súd uviedol, že „išlo len o listinný dôkaz“), ale aj z hľadiska toho, kto tento dôkaz podáva, a akú má výpovednú hodnotu. V súhrne ďalších, v dokazovaní prezentovaných listinných dôkazov (stanoviská Ministerstva kultúry

Slovenskej republiky, K. a ďalšie), dospel dovolací súd k jednoznačnému záveru, že štatutárnym zástupcom žalovanej vo všetkých materiálnych a v tom výklade i svetských záležitostiach, bol z rozhodnutia pápeža, ktorého obsah bol premietnutý do dekrétu o vymenovaní, ako aj listu kardinála S. a v neposlednom rade do dekrétu K., Mons. V. F.. S týmto jeho oprávnením preto plne korešpondovala i právomoc vo veciach pracovnoprávných vzťahov, ktoré patrili pod vedenie a správu diecézy a týkali sa moci administratívnej výkonnej. V tomto smere bola i pozastavená právomoc biskupa Mons. K..

Dovolací súd dospel k záveru, že pokiaľ odvolací súd uviedol, že výpoveď z pracovného pomeru nie je právnym úkonom v majetkovej alebo finančnej záležitosti, tak nezaujal názor, do ktorej oblasti by takáto právomoc štatutárneho orgánu mala patriť, nevysvetlil, prečo relevantné listinné a odborné dôkazy vyhodnotil v logickom rozpore so skutočnosťami v nich uvedenými. Jeho názor, že : „skončenie pracovného pomeru predstavuje závažný zásah do práv a oprávnených záujmov zamestnanca, z čoho vychádza i platná právna úprava, ktorá primerane chráni účastníka pracovnoprávneho vzťahu a striktné vymedzuje podmienky, za ktorých zamestnávateľ môže jednostranne ukončiť pracovný pomer so zamestnancom“ a „výpoveď z pracovného pomeru nie je právnym úkonom v majetkovej či finančnej záležitosti“, je konštatovaním, ktoré nesúvisí s riešenou problematikou a otázkou právomoci Mons. F. rozviazať ako štatutárny zástupca pracovný pomer so žalobcom. Ničím iným, právne relevantným, odvolací súd svoje zmeňujúce stanovisko, ohľadom platnosti výpovede danej žalovanou žalobcovi z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, neodôvodnil.

Z dôvodov uvedených vyššie je zrejmé, že dovolanie žalovanej bolo opodstatnené, lebo smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý bol založený na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto tento rozsudok vo výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a určil, že výpoveď daná žalobcovi žalovanou zo dňa 17. júna 2005 je neplatná a vo výroku o trovách konania, zrušil podľa ustanovenia § 243b ods. 1, 2 O.s.p. a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, pričom právny názor dovolacieho súdu je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Pokiaľ odvolací súd v časti výroku o zamietnutí žaloby potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, majúc za to, že tak musí rozhodnúť o celom uplatnenom nároku, ktorým sa domáhal žalobca nielen určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, ale aj určenia, že pracovný pomer trvá, a to z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na takomto určení, dovolací súd, vzhľadom k tomu, že dovolateľka napadla celý výrok rozsudku odvolacieho súdu, odmietol jej dovolanie proti tejto časti výroku rozsudku ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 a § 238, § 237 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

**V Bratislave 27. septembra 2011**

**JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.**  
**predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová